

N:o 55.

Ank. till Riksd. Kansli den 16 April 1878, kl. 2 e. m.

*Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts förslag i fråga om löne-
reglering för landsstaten m. m.*

(2:dra U. A.)

Uti Kongl. Maj:ts till nu församlade Riksdag aflåtna nådiga proposition angående statsverkets tillstånd och behof äro under Sjette hufvudtiteln och anslagsrubriken »*Landsstaterna i länen*» de framställningar gjorda, hvilka här nedan omförmälas.

1:o. Kongl. Maj:t har till en början föreslagit Riksdagen att, med godkännande af föreslagna grunder och närmare bestämmelser för löne-reglering för vissa tjenstemän och betjente vid landsstaten, besluta,

att alla till landssekreterare, landskamrerare och kronofogdar anslagna boställen eller löningsjordar till statsverket indragas den 14 Mars 1881; dock med iakttagande, att sådan indelningshafvare eger att, om han så önskar, under sin återstående tjenstetid och med rätt till fardagsår för sig eller sterbhus, fortfarande såsom löneförmån åtnjuta sitt boställe mot det afdrag å den kontanta lönen, som efter uppskattning kan blifva bestämdt; samt att staten, då den från vederbörande indelningshafvare eller hans sterbhus öfvertager boställe, efter värdering vid syn jemväl öfvertager sådana å bostället befintliga, indelningshafvaren tillhöriga åbygg-nader, som vid synen anses vara för bostället nyttiga;

*Angående
allmänna
grunder för
löneregle-
ringen.*

Bih. till Riksd. Prot. 1878. 4 Saml. 1 Afd. 31 Häft.

att i afseende på de bostadslägenheter, hvilka, der lämpligen ske kan, böra, mot afdrag å lönerna, åt länsmännen upplåtas, till Kongl. Maj:ts pröfning i hvarje särskildt fall öfverlemna så väl huruvida de nu varande boställena må bibehållas, som ock huruvida, i den mån gällande arrendekontrakt eller andra i afseende på kronoegendoms användande meddelade bestämmelser medgifva, sådan egendom må till nytt boställe användas;

att med löneregleringens inträdande skall för deri inbegripne tjänstemän upphöra den nu varande rättigheten till expeditiönslösen, uppbördsprocenter, provisioner, arfvoden af allmänna bevillningen samt ersättning å allmänna indragningsstaten och för mistade bötesandelar; dock med det undantag, att följande sportler komma att till samma tjänstemän fortfarande utgå, nemligen:

a) lösen för sådana expeditioner, som part eller annan på egen begäran erhåller eller eljest icke författningsenligt är pliktig att lösa;

b) andel i böter för försummelse att i behörig tid erlagga påförda utskylder;

c) åklagareandelar af sakören;

d) arfvode af försäljningsmedel för i beslag taget virke;

e) provisioner för uppbörd och redovisning af kommuners eller enskilda inrättningsars afgifter eller utaf medel af än mera enskild natur, och

f) den särskilda provision, som inom Vester- och Norrbottens län tillkommer länsmännen för deras befattning med mantalsskrifningarne inom Lappmarken, samt

tillsvidare och intilldess annorlunda kan varda förordnad:

g) arfvode för försäljning af utmätt fast egendom.

Ofvan berörda nu föreslagna grunder och villkor för löneregleringen äro, på sätt ett vid den nådiga propositionen fogadt statsrådsprotokoll öfver civilärenden för den 4 sistlidne Januari (sid. 17 och 18) gifver vid handen, följande:

att aflöningsbeloppen bestämmas lika för hvarje tjänst af samma grad, men, af anförda skäl, undantag härifrån göras för landssekreterare och landskamrerare, äfvensom för länsnotarier och länsbokhållare;

att löneförmånerna fördelas i lön och tjänstgöringspenningar, hvilka sistnämnda, med undantag blott för det fall att semester åtnjutes, tillfalla den, som tjänsten förrättar;

att vid denna fördelning afseende fästes ej mindre derå, att tjänstgöringspenningarne, så vidt sig göra låter, må blifva tillräckliga för bestridande af vikariatsersättning under tjänstledighet, utan ock hufvud-

sakligen derå, att lönen kommer att utgå med sådant belopp, som, efter tjänstens beskaffenhet, skäligen må kunna, efter uppnående af den i sådant hänseende stadgade lefnads- och tjensteålder, vid afskedstagandet såsom pension å allmänna indragningsstaten bestås;

att ålderstillägg skall efter viss tids väl vitsordad tjenstgöring utgå och tilläggas lönen för samtliga landsstatstjenstemännen, under vilkor att löntagare under mera än fyra femtedelar af denna tid sjelf bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjenst; dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester, samt att i öfrigt iakttages, att löntagare tillgodoräknas den tid, som före den nya statens utfärdande förflutit från det han till tjensten utnämndes eller enligt Kongl. cirkuläret den 7 Mars 1873 förordnades att densamma förestå, men att den högre aflöningen ej får tillträdas förr, än vid början af kalenderåret näst efter det år, då den stadgade tjensteåldern blifvit uppnådd;

att, i följd af sportelinkomsternas indragning, de kostnader för resor, arbetsbiträde, skrifmaterialier och andra expenser, som af tjensternas skötande föränledas, enligt regeln böra af statsmedel bestridas;

att semester må åtnjutas af landssekreterare och landskamrerare under högst en och en half månad och af öfrige tjenstemän vid länsstyrelserna under högst en månad årligen; men att deremot denna förmån icke för fögderitjenstemännen, hvilkas verksamhet genom resor och vistelse i fria luften är mera helsobringande, eger rum; samt

att med tjenst vid landsstaten icke må förenas annan tjenst på rikets eller Riksdagens stat, ej heller annan tjenstebefattning med mindre den finnes icke vara hinderlig för fullgörande af tjenstgöringen vid landsstaten; men att dock tjensteman, som vid den nya löneregleringens inträdande redan innehar tjenst utom landsstaten, må densamma bibehålla, så länge den icke är för tjenstgöringen vid landsstaten hinderlig.

I fråga om sistnämnda villkor är i statsrådsprotokollet erinradt, att det icke vore lämpligt att, såsom rörande andre tjenstemän egt rum, lägga hinder i vägen för tjensteman vid landsstaten att emottaga befattning på kommuns stat. Ett stadgande af detta innehåll skulle nemligen sannolikt medföra olägenheter, i det mångenstädes i landsorten skulle, utom landsstatstjenstemännen, saknas personer, som vore lämpliga för vissa kommuners tjenstebefattningar, hvilka dessutom i allmänhet icke vore af den omfattning, att de kunde anses för tjenstgöringen vid landsstaten hinderliga. Giltigheten af de skäl, som anförts till stöd för den i förevarande hänseende sålunda vidtagna afvikelsen, från hvad i afseende å andre tjenstemän stadgats, har synts Utskottet i allmänhet icke kunna bestridas; men, hvad särskildt Landssekreterare och Landskamre-

rare beträffar, har Utskottet likväl, med hänseende till så väl beskaffenheten af desse tjenstemäns göromål och embetsställning som ock de för dem föreslagna aflöningsbeloppen, funnit förbudet att icke tillika emottaga annan befattning böra utsträckas jemväl till dylik å kommuns stat.

Vid förestående grunder och vilkor i öfrigt har Utskottet endast i följande hänseenden funnit anledning till erinran.

Vidkommande först rättigheten till semester för de tjenstemän, som äro vid länsstyrelserna anstälde, torde, med hänseende till innevarande Riksdags beslut i fråga om dylik rättighet för andre tjenstemän, äfven här böra stadgas att semester endast får åtnjutas, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske.

Hvad vidare angår skyldigheten att under tjenstledighet afstå viss del af aflöningen, är endast föreslaget att tjenstgöringspenningarne alltid skola, med undantag af det fall att semester åtnjutes, tillfalla den, som tjensten förrättar. Då emellertid i fråga om de under senare tiden reglerade embetsverken föreskrifvits, att den som af sjukdom hindras att sin tjenst förrätta, eger uppbära hela lönen, men att den, som eljest undfår ledighet för svag helsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag, kan förpligtas att under ledigheten utöfver sina tjenstgöringspenningar afstå så mycket af lönen, som för tjenstens förrättande erfordras eller eljest pröfvas skäligt, synes samma stadgande lämpligen böra jemväl i afseende på nu i fråga varande tjenstemän tillämpas.

På sätt af ett jemväl den nädiga propositionen bilagdt statsrådsprotokoll öfver civilärenden för den 24 Maj 1877 (sid. 23) inhemtas, har Kongl. Maj:t nämnde dag *ej mindre* förklaradt att hvad nädiga cirkulären den 7 Mars 1873 och den 11 December 1874 i fråga om tillsättande af landsstatstjänster innehölle icke vidare skulle ega tillämpning beträffande landssekreterare-, landskamrerare-, länsnotarie-, länsbokhållare-, landskanslist- och landskontorist-tjänster, men förständigat Sine Befallningshafvande att, när någon af dessa befattningar kungjordes till ansökning ledig, derjemte tillkännagifva, att innehafvare af befattningen skulle vara underkastad så väl den vidsträcktare tjenstgöringsskyldighet och jemkning i åligganden som ock den reglering af löneförmåner, som kunde varda föreskrifven, äfvensom att vid tillsättandet af de utaf nämnda befattningar, till hvilka utnämningsrätt Kongl. Maj:ts Befallningshafvande tillkomme, iakttaga nämnda förbehåll, *än äfven* anbefalt Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att meddela uppgift å de landssekreterare, landskamrerare eller kronofogdar inom hvarje län, som på grund af ofvan berörda cirkulär erhållit förordnande att endast tills vidare bestrida innehafvande befattningar, samt huruvida något hinder mötte att för sådan befattnings inne-

hafvare utfärda fullmakt eller konstitutorial, med intagande af omförmälda förbehåll och för kronofogde jemväl, der så finnes nödigt, att han skulle vara underkastad reglering af tjenstgöringsområde.

I enlighet med de bestämmelser Kongl. Maj:t sålunda meddelat äro sedermera fullmakter eller konstitutorial för samtliga förrbemälde löntagare utfärdade.

Då emellertid genom nu föreliggande förslag till lönereglering för landsstaten frågan om det slutliga ordnandet af landtränmästare- och häradsskrifvare-tjänsterna icke blifver afgjord, samt alltså framställning derom lärer vara att till en kommande Riksdag förvänta och anledning icke torde saknas för det antagande, att anordningen af ifrågavarande tjänster må kunna komma att utöfva inflytande på åtskillige öfrige landsstatstjänstemäns tjenstgöringsskyldighet, har det synts Utskottet som om bland omförmälda allmänna villkor för den nu föreslagna löneregleringen lämpligen borde intagas ett stadgande i enahanda syfte, som nyss nämnda af Kongl. Maj:t meddelade bestämmelser, hvilket stadgande torde böra på följande sätt affattas:

»att innehafvare af befattning vid landsstaten skall vara underkastad så väl den vidsträcktare tjenstgöringsskyldighet och jemkning i åligganden som ock den reglering af tjenstgöringsområde, som kan varda föreskrifven.»

Hvad derefter angår förslaget om indragning till statsverket af alla till landssekreterare, landskamrerare och kronofogdar anslagna boställen eller löningsjordar under iakttagande af ofvan omförmälda närmare bestämmelser, får Utskottet, under återopande af hvad i detta ämne blifvit i statsrådsprotokollet för den 4 sistlidne Januari (sid. 3—5) anfördt, samma förslag till bifall förorda.

Beträffande vidare förslaget att, der så lämpligen ske kunde, åt länsmännen upplåta bostadslägenheter mot afdrag å lönen, inhemtas af nyssnämnda statsrådsprotokoll (sid. 5 och 6) att departementschefen i detta ämne anför, bland annat, att, med afseende på den flerstädes öfverklagade svårigheten för länsmännen att inom sitt tjenstgöringsdistrikt förskaffa sig tjenlig bostad, äfvensom att, utan allt för betungande kostnader, bereda sig tillgång till de för tjänsteresor erforderliga hästar, departementschefen ansett böra i sammanhang med löneregleringen komma under öfvervägande, huruvida icke omförmälda svårigheter, der de förefinnes, kunde och borde genom statens mellankomst afhjelpas på det sätt, att åt länsmännen anvisades någon lämpligt belägen jordlägenhet, försedd med nödiga åbyggnader och omfattande så stor jordrymd, att derå kunde födas en eller två hästar. I anledning häraf och då antag-

ligen redan nu inom flere länsmansdistrikt funnes kronan tillhöriga fastigheter, som kunde för nämnda ändamål användas, hade departementschefen anmodat Kongl. Maj:ts samtliga Befallningshafvande att i frågan afgifva yttrande; och sedan sådana yttranden från de flesta af rikets län inkommit, hade Kongl. Maj:t i ämnet infortrat jemväl Kammarkollegii och Statskontorets underdåniga utlåtande.

Under vitsordande, att den anmärkta svårigheten för länsmännen, att anskaffa passande bostad och de för tjänsteresorna behöfliga hästar, mångenstädes i hög grad förefunnes, hade de flesta af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande äfvensom kollegierna tillstyrkt den sålunda ifrågasatta anordningen och såsom stöd härför vidare anført hufvudsakligen, att derigenom skulle beredas *så väl* det allmänna gagn, att då bostället, hvarest länsmannen borde hafva sin bostad, der ej, efter nådig pröfning i hvarje särskildt fall, undantag derifrån ansåges kunna medgifvas, borde, om möjligt vore, erhålla centralt läge inom distriktet, länsmannens polisuppsigt skulle genom boställens anvisande betydligt underlättas på samma gång, som befolkningens bekvämlighet, med hänsyn till nödiga resor till länsmanskontoret, blefve i största möjliga måtto tillgodosedd, *som ock* den fördel, hvilken innefattades deri, att länsmannen, som blefve, hvad han borde vara, en bofast man, skulle härigenom lättare, än eljest, kunna bevara den sjelfständighet, hvaraf han, i följd af sin nästan dagliga beröring med befolkningen, icke mindre, utan snarare mera, än andra tjänstemän, vore i sin tjenstentöfning beroende.

Hvad sålunda förekommit hade stadgat departementschefens öfvertygelse om nyttan och behöfligheten deraf, att länsmännen, så vidt ske kunde, blefve med bostadslägenheter försedde, dermed ock den fördel vunnes, att länsmännen, hvilka vid husesyner och ekonomiska besigtningar ofta skulle bevaka kronans rätt, egde tillfälle att sjelfve förvärfva någon erfarenhet i afseende å åbyggnaders beskaffenhet och underhåll samt vid beräklandet af kostnaderna för nybyggnader och reparationer.

I afseende å de åtgärder, som kunde anses lämpliga för detta ändamåls vinnande, förekomme, att en del af de nuvarande länsmansboställena dels vore olämpligt belägna, antingen utom indelningshafvarens tjenstgöringsområde eller vid yttersta gränsen deraf eller så afläget från allmän väg, att de icke lämpligen kunde af indelningshafvaren bebos, dels saknade erforderliga åbyggnader och dels vore förenade med jordbruk eller binäring af den omfattning, att deras skötande vore för tjenstens behöriga upprätthållande hinderligt, hvilka förhållanden, jemte andra af vexlande beskaffenhet, kunde föranleda, att vissa af dessa boställen icke borde vid tjänsterna bibehållas. Det syntes derföre lämpligt, att, på sätt

kollegierna förordat, frågan om de nuvarande bostälленas bibehållande i oförändradt skick, eller om deras indragning eller utbytande mot andra mera passande lägenheter gjordes i hvarje särskildt fall beroende på Kongl. Maj:ts nådiga pröfning.

I fråga åter om beredande af bostadslägenhet åt sådana länsmän, som saknade en dylik förmån, kunde staten icke, utan allt för dryga kostnader, till boställe åt länsmännen inköpa enskilde tillhöriga lägenheter, så att en dylik åtgärd syntes icke böra annat än i undantagsfall ifrågakomma. Enligt regeln borde derföre endast sådana kronans jordegendomar, som, efter Kongl. Maj:ts nådiga bepröfvande i hvarje särskildt fall, befunnos vara till bostadslägenheter åt länsmän tjenliga, dertill upplåtas; dock endast i den mån, gällande arrendekontrakt eller andra i afseende på dylika egendomar användande meddelade bestämmelser det medgäfve.

Nu ifrågavarande förslag afser uppenbarligen, att länsmännen enligt regel skulle blifva på statens bekostnad försedda med bostadslägenhet, och skulle, enär desse tjenstemäns antal uppgår till 520, af hvilka för närvarande endast 201 äro försedda med dylik förmån, alltså erfordras 319 nya boställen. Visserligen vore afsigten, att dessa skulle anskaffas genom upplåtande af lämpliga staten tillhöriga jordlägenheter, och att alltså statsverket i allmänhet icke skulle komma att betungas genom inköp af bostadslägenheter, men otvifvelaktigt skulle likväl den ifrågasatta åtgärden komma att för statsverket medföra ganska väsentliga kostnader i och för uppförande af erforderliga byggnader, hvartill ytterligare kommer att, derest det föreliggande förslaget vunne Riksdagens godkännande, sannolikt i flera fall framställningar komme att göras om inköp af passande bostadslägenheter i sådana orter, der för ändamålet lämpliga, staten tillhöriga egendomar icke funnes tillgängliga.

För Utskottet vill det dessutom synas, som om den ifrågasatta åtgärden hvarken skulle vara af särdeles trängande behof påkallad eller fullt ändamålsenlig. I förra hänseendet förekommer nemligen, att i de flesta orter det numera icke torde vara förenadt med synnerlig svårighet för länsmannen att sjelf åt sig anskaffa lämplig bostad; att vidare den afsedda fördelen deraf, att länsmännen skulle blifva satta i tillfälle att sjelfve förvärfva någon erfarenhet i afseende å åbyggnaders beskaffenhet och underhåll samt i fråga om beräkandet af kostnaderna för nybyggnader och reparationer icke synes böra tillmätas någon mera väsentlig betydelse, då länsmännen otvifvelaktigt, derest de äro för sin uppgift lämplige, äfven utan att sjelfve vara försedde med boställen, ega rikligt tillfälle att förskaffa sig nödig erfarenhet i omförmälda hänseenden, hvartill kommer att en länsman, som eger den duglighet och drift, som bör

kunna påräknas, i de flesta fall själf förvärfvar sig jordlägenhet fullt motsvarande den, som nu vore afsedd att af staten bestås; att slutligen länsmannens själfständighet icke synes vara betingad deraf att han är med boställe försedd, utan i främsta rummet bero af hans personliga egenskaper och ställning i öfrigt.

Vidkommande åter de olägenheter, hvilka förslaget, enligt Utskottets förmenande, skulle komma att medföra, torde få anföras, att det sannolikt i de flesta fall skulle vara ganska betungande för länsmännen, hvilka vid tillträdet af befattningen oftast äro unge obemedlade män, att anskaffa de för skötandet af ett boställe, huru litet detta än må vara, alltid erforderliga inventarier, samt att de ofra för sådant ändamål skulle blifva nödsakade att skuldsätta sig, hvilket torde kunna komma att ganska betänkligt inverka på den själfständighet, som äfven enligt Utskottets åsigt är för en dylik tjänsteman så nödvändig.

Då vidare ett bifall till nu föreliggande förslag skulle komma i strid mot den grundsats, som under senare tiden gjort sig gällande, eller att tjänstemän icke böra vara med boställen försedde, har Utskottet, på grund af hvad nu blifvit anfördt, funnit sig icke böra Kongl. Maj:ts framställning i förevarande hänseende till bifall förorda; men, enär det till äfventyrs i vissa undantagsfall och på grund af särskilda förhållanden torde kunna vara för länsman med verklig svårighet förenadt att erhålla lämpligt belägen bostad, har Utskottet funnit sig böra föreslå Riksdagen att i underdånighet anhålla, det Kongl. Maj:t tacktes, efter behörig utredning rörande de särskilda fall, der det må finnas oundgängligen nödigt att länsmännen blifva med bostadslägenhet försedde, till Riksdagens pröfning framlägga förslag i ämnet.

Vidkommande slutligen förslaget om afskaffande, med ofvan omnämnda undantag, af aflöningssättet genom sportler har Utskottet härvid ej funnit anledning till någon erinran, utan får, med hänvisande till den i statsrådsprotokollet för den 4 sistlidne Januari (sid. 12—16) meddelade utredning i ämnet, samma förslag till bifall förorda.

På grund af hvad sålunda förekommit och anförts hemställer Utskottet,

- a) att nu föreslagna grunder och närmare bestämmelser för lönereglering för visse tjänstemän och betjente vid landsstaten må vinna Riksdagens godkännande; dock med tillägg *dels* att den tjänstemän vid länsstyrelserna medgifna semester endast får åtnjutas när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske, *dels* att den,

den, som af sjukdom hindras att sin tjänst förrätta, eger uppbära hela lönen, men att den, som eljest undfår ledighet för svag helsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag, kan förpligtas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen, som för tjänstens förrättande erfordras eller eljest pröfvas skäligt; *dels* att innehafvare af befattning vid landsstaten skall vara underkastad såväl den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet och jemkning i åligganden som ock den reglering af tjänstgöringsområde, som kan varda föreskrifven; och *dels* att landssekreterare och landskamrerare icke må tillika emottaga befattning å kommuns stat;

- b) att Riksdagen må besluta att alla till landssekreterare, landskamerare och kronofogdar anslagna boställen eller löningsjordar skola till statsverket indragas den 14 Mars 1881; dock med iakttagande,

att sådan indelningshafvare eger att, om han så önskar, under sin återstående tjänstetid och med rätt till fardagsår för sig eller sterbhus, fortfarande såsom löneförmån åtnjuta sitt boställe mot det afdrag å den kontanta lönen, som efter uppskattning kan blifva bestämdt; samt

att staten, då den från vederbörande indelningshafvare eller hans sterbhus öfvertager boställe, efter värdering vid syn jemväl öfvertager sådana å bostället befintliga, indelningshafvaren tillhöriga åbyggnader, som vid synen anses vara för bostället nyttiga;

- c) att Riksdagen, jemte förklarande att Kongl. Maj:ts nu gjorda, ofvan omförmälda framställning om beredande af bostadslägenheter åt länsmännen icke vunnit Riksdagens bifall, må i underdånig skrifvelse anhålla, det tacktes Kongl. Maj:t, derest efter behörig utredning det skulle i vissa undantagsfall och på grund af särskilda förhållanden finnas oundgängligen nödigt, att en del länsmän blefve bibehållne vid sina nuvarande boställen eller genom statens försorg med andra bostadslägenheter försedde, till Riksdagens pröfning framlägga förslag i ämnet; och

- d) att Riksdagen må besluta,
 att med löneregleringens inträdande skall för deri inbegripne tjenstemän upphöra den nuvarande rättigheten till expeditionslösen, uppbördsprocenter, provisioner, arfvoden af allmänna bevillningen samt ersättning å allmänna indragningsstaten och för mistade bötesandelar; dock med det undantag, att följande sportler komma att till samme tjenstemän fortfarande utgå, nemligen:
- a) lösen för sådana expeditioner, som part eller annan på egen begäran erhåller eller eljest icke författningsenligt är pliktig att lösa,
 - b) andel i böter för försummelse att i behörig tid erlagga påförda utskylder,
 - c) åklagareandelar af sakören,
 - d) arfvode af försäljningsmedel för i beslag taget virke,
 - e) provisioner för uppbörd och redovisning af kommuners eller enskilda inrättningsavgifter eller utaf medel af än mera enskild natur, och
 - f) den särskilda provision, som inom Wester- och Norrbottens län tillkommer länsmännen för deras befattning med mantalsskrifningarne inom lappmarken, samt tillsvidare och intilldess annorlunda kan varda förordnad:
- g) arfvode för försäljning af utmätt fast egendom.

Angående
 aflönings-
 stater.

2:o. Kongl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att, med ofvan omförmälda förbehåll och föreslagna villkor i öfrigt, godkänna följande aflöningsstater:

för landssekreterare och landskamrerare:

i Malmöhus, Elfsborgs, Östergötlands, Skaraborgs, Göteborgs och Bohus, Kalmar, Kristianstads och Wermlands län:

	Lön.	Tjenstgörings- penningar.	Summa.
vid tillträdet.....	4,400.	3,000.	7,400.
med ålderstillägg efter fem år	5,000.	3,000.	8,000.

*i Jönköpings, Kronobergs, Stockholms, Kopparbergs, Örebro, Gefleborgs,
Wester-Norrlands och Södermanlands län:*

	Lön.	Tjenstgörings- penningar.	Summa.
vid tillträdet.....	4,400.	2,500.	6,900.
med ålderstillägg efter fem år	5,000.	2,500.	7,500.

*i Blekinge, Hallands, Westmanlands, Upsala, Westerbottens, Norrbottens,
Jemtlands och Gotlands län:*

	Lön.	Tjenstgörings- penningar.	Summa.
vid tillträdet.....	4,400.	2,000.	6,400.
med ålderstillägg efter fem år	5,000.	2,000.	7,000.

för länsnotarie och länsbokhållare:

*i Malmöhus, Elfsborgs, Östergötlands, Skaraborgs, Göteborgs och Bohus,
Kalmar, Kristianstads, Wernlands, Jönköpings, Kronobergs, Stockholms,
Kopparbergs, Örebro, Gefleborgs, Wester-Norrlands och Söder-
manlands län:*

	Lön.	Tjenstgörings- penningar.	Summa.
vid tillträdet.....	1,500.	1,000.	2,500.
med ålderstillägg efter tio år	2,000.	1,000.	3,000.

*i Blekinge, Hallands, Westmanlands, Upsala, Westerbottens, Norrbottens,
Jemtlands och Gotlands län:*

	Lön.	Tjenstgörings- penningar.	Summa.
vid tillträdet.....	1,200.	800.	2,000.
med ålderstillägg efter tio år	1,700.	800.	2,500.

för landskanslist och landskontorist:

	Lön.	Tjenstgörings- penningar.	Summa.
vid tillträdet.....	700.	500.	1,200.
med ålderstillägg efter tio år	1,000.	500.	1,500.

för kronofogde:

	Lön.	Tjenstgörings- penningar.	Expens- medel.	Summa.
vid tillträdet.....	3,000.	1,000.	300.	4,300.
med ålderstillägg efter tio år	3,500.	1,000.	300.	4,800.

för länsman:

	Lön.	Tjenstgörings- penningar.	Expens- medel.	Summa.
vid tillträdet.....	900.	600.	100.	1,600.
med ålderstillägg efter tio år.....	1,200.	600.	100.	1,900.

för vaktmästare:

	Lön.	Tjenstgörings- penningar.	Summa.
vid tillträdet.....	500.	300.	800.
med ålderstillägg efter tio år.....	600.	300.	900.

Hvad först angår aflöningen för landssekreterare och landskamrerare har förslaget, i hvad detsamma afser länens indelning i tre klasser med tjenstgöringspenningar, lämpade efter tjensternas besvärighet i de olika länen, synts Utskottet vara välbetänkt och af beskaffenhet att böra vinna Riksdagens godkännande. Likaledes hafva beloppen af den fasta lönen och ålderstillägget, hvilka för alla tre klasserna föreslagits lika med hvad i sådant hänseende blifvit för byråcheferne i kansliexpeditionerna och de förvaltande verken bestämdt, icke gifvit anledning till någon Utskottets erinran. Hvad deremot tjenstgöringspenningarne angår, har Utskottet icke kunnat undgå att finna det mindre lämpligt att bestämma dessa till så högt belopp, att derigenom aflöningsförmånerna för landssekreterare och landskamrerare i första klassens län skulle komma att uppgå till 8,000 kronor, eller 500 kronor mer än som bestämts för expeditionscheferne och riksarkivarien samt 1,000 kronor mer än för Kongl. bibliotekarien och chefen för landtmäteriet, för hvilka sistnämnde aflöningen är bestämd till 7,000 kronor för hvardera. Med fog torde nemligen icke kunna bestridas, att det skulle vara oegentligt om landssekreterare eller landskamrerare försattes i så väsentligt fördelaktigare ställning än vissa chefer, på hvilka likväl alltid åtskilliga särskilda anspråk ställas. För att undvika denna olägenhet och dock bibehålla den af Kongl. Maj:t föreslagna klassindelningen har det synts Utskottet mest ändamålsenligt att föreslå Riksdagen att bestämma tjenstgöringspenningarne för hvarje klass till 500 kronor lägre belopp än det af Kongl. Maj:t ifrågasatta; till stöd hvarför dessutom kan åberopas, att desamma derigenom komma att närmare öfverensstämma med Kammarkollegii och Statskontorets i detta hänseende afgifna förslag, enligt hvilket länen skulle indelas i fyra klasser och tjenstgöringspenningarne bestämmas till respektive 2,500, 2,000, 1,500 och 1,000 kronor. Enligt Utskottets förslag skulle

denna aflöningsförmån komma att utgöra 2,500 kronor för första, 2,000 kronor för andra och 1,500 kronor för tredje klassens län. Härigenom kommer aflöningen för landssekreterare och landskamrerare i tredje klassens län att genast vid tillträdet uppgå till 5,900 kronor eller i det närmaste det belopp 6,000 kronor, som Kongl. Maj:t vid afgifvandet till 1874 års Riksdag af nådig proposition (N:o 15) angående förbättring af landstatstjenstemännens lönevilkor ansåg böra under öfvergångstiden tillförsäkras nu ifrågavarande tjenstemän såsom årlig behållen medelinkomst; hvartill kommer, att aflöningen för bemälda landssekreterare och landskamrerare efter fem års tjenstgöring skulle uppgå till 6,500 kronor, eller ej obetydligt mer än nyssberörda beräknade medelinkomst.

Beträffande förslaget om bestämmande af aflöningen för länsnotarier, länsbokhållare, landskanslister och landskontorister, har Utskottet icke funnit anledning till någon erinran, utan får, under åberopande af hvad i ofvanberörda statsrådsprotokoll för den 4 sistlidne Januari (sid. 23—27) i ännu blifvit anfördt, samma förslag med sitt förord understödja.

Hvad vidare angår den föreslagna aflöningen för kronofogdarne är i meranämnda statsrådsprotokoll (sid. 29 och 30) redogörelse lemnad för såväl de särskilde komiterades som kollegiernas i sådant hänseende gjorda framställningar. Enligt dessa borde den fasta lönen och tjenstgöringspenningarne bestämmas till 3,000 och 1,000 kronor, eller lika med hvad Kongl. Maj:t nu föreslagit, men deremot icke något ålderstillägg för desse tjenstemän bestås. Vidare hade komiterade hemställt att till hvarje kronofogdetjenst måtte under namn af kontorshåll, anslås särskilda medel, vexlande emellan 400 och 900 kronor, och afsedda till bestridande af kostnaderna för kontorshyra, skrifmaterialier och resor i allmänna ärenden inom fögderiet m. m.; hvaremot kollegierna, med hvilka Kongl. Maj:t i denna del instämt, ansett, att ett kontorshåll, innefattande jemväl ersättning för resor i tjensten, icke borde för kronofogdarne anvisas, utan att för dem skulle anslås endast så kallade expensmedel till belopp af 300 kronor för godtgörande af kostnaderna för skrifbiträde och skrifmaterialier.

De skäl, som i statsrådsprotokollet (sid. 30) finnas anförda till stöd för förslaget om anvisande åt nu ifrågavarande tjenstemän af ett ålderstillägg å 500 kronor efter tio år, hafva visserligen syntes Utskottet giltiga, men deremot har Utskottet icke kunnat undgå att finna det, under förutsättning att ålderstillägg anvisas, den fasta lönen blifvit beräknad till väl högt belopp. Till stöd för denna åsigt torde få åberopas, att för närvarande aflöningen för de kronofogdar, hvilka sakna boställen, i all-

mänhet är beräknad till 2,800 kronor, hvarjemte de under de senaste åren åtnjutit ett mot 20 procent af den kontanta lönen svarande dyrtidstillägg, så att alltså aflöningen i dess helhet uppgått till 3,360 kronor. I betraktande särskildt deraf, att dyrtidstillägget ingalunda är att anse såsom någon löntagaren tillförsäkrad stadigvarande förmån, synes det Utskottet, att kronofogdarnes villkor blefve på ett fullt tillfredsställande och efter beskaffenheten och mängden af deras göromål lämpadt sätt förbättrade, om deras aflöningsförmåner bestämdes till lön 2,500 kronor, tjänstgöringspenningar 1,000 kronor och expensinöden 300 kronor, jemte ett ålderstillägg af 500 kronor, att efter tio år lönen tilläggas; och får Utskottet alltså föreslå Riksdagen att i enlighet härmed bestämma aflöningen för ifrågakvarande tjänstemän.

I sammanhang med frågan om aflöningen för kronofogdarne har Utskottet icke kunnat underlåta att framhålla det den nuvarande fögderindelningen icke synes vara fullt tillfredsställande. Till stöd för denna åsigt torde få anföras att, under det att Vermlands län, med dess stora utsträckning och en folkmängd af 267,238 personer, har allenast 6 fögderier, hvarterdera af de till omfånget vida mindre Upsala och Vestmanlands län, med en befolkning af respektive 106,104 och 125,256 personer, är indeladt i 5 fögderier eller i det närmaste lika många som Vermlands län omfattar. En förändrad reglering i förevarande hänseende, åsyftande en minskning af antalet fögderier och att dessa mer än för närvarande är fallet, måtte komma att lämpas efter länens storlek och folkmängd, synes derföre vara af behovet påkallad; men, då, enligt hvad ofvan berörda statsrådsprotokoll för den 24 Maj 1877 (sid. 22) gifver vid handen, Kongl. Maj:t redan anbefalt sine Befallningshafvande att inkomma med underdåniga yttranden i detta hänseende, och frågan alltså torde vara beroende på Kongl. Maj:ts nådiga pröfning, läser icke någon särskild åtgärd härvid från Riksdagens sida för närvarande böra ifrågasättas.

Hvad slutligen angår de för länsmännen och vaktmästarne föreslagna aflöningsbeloppen, får Utskottet, med hänvisande till den i statsrådsprotokollet för den 4 sistlidne Januari (sid. 31 och 32) meddelade utredning, samma aflöningsbelopp hos Riksdagen till bifall förorda.

På grund af hvad sålunda förekommit och anförts hemställer Utskottet,

att Riksdagen må under de i föregående punkt omnämnda förbehåll och med föreslagna villkor i öfrigt godkänna följande aflöningsstater, nemligen:

a) för landsekreterare och landskamrerare:

i Malmöhus, Elfsborgs, Östergötlands, Skaraborgs, Göteborgs och Bohus, Kalmar, Kristianstads och Vermlands län:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.
vid tillträdet	4,400:—	2,500:—	6,900:—
med ålderstillägg efter fem år	5,000:—	2,500:—	7,500:—

i Jönköpings, Kronobergs, Stockholms, Kopparbergs, Örebro, Gefleborgs, Vester-Norrlands och Södermanlands län:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.
vid tillträdet	4,400:—	2,000:—	6,400:—
med ålderstillägg efter fem år	5,000:—	2,000:—	7,000:—

i Blekinge, Hallands, Vestmanlands, Upsala, Vesterbottens, Norrbottens, Jemtlands och Gotlands län:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.
vid tillträdet	4,400:—	1,500:—	5,900:—
med ålderstillägg efter fem år	5,000:—	1,500:—	6,500:—

b) för länsnotarie och länsbokhållare:

i Malmöhus, Elfsborgs, Östergötlands, Skaraborgs, Göteborgs och Bohus, Kalmar, Kristianstads, Vermlands, Jönköpings, Kronobergs, Stockholms, Kopparbergs, Örebro, Gefleborgs, Vester-Norrlands och Södermanlands län:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.
vid tillträdet	1,500:—	1,000:—	2,500:—
med ålderstillägg efter tio år	2,000:—	1,000:—	3,000:—

i Blekinge, Hallands, Vestmanlands, Upsala, Vesterbottens, Norrbottens, Jemtlands och Gotlands län:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.
vid tillträdet	1,200: —	800: —	2,000: —
med ålderstillägg efter tio år	1,700: —	800: —	2,500: —

c) för landskanslist och landskontorist:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.
vid tillträdet	700: —	500: —	1,200: —
med ålderstillägg efter tio år	1,000: —	500: —	1,500: —

d) för kronofogde:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Expensmedel.	Summa.
vid tillträdet	2,500: —	1,000: —	300: —	3,800: —
med ålderstillägg efter tio år	3,000: —	1,000: —	300: —	4,300: —

e) för länsman:

	Lön.	tjenstgöringspenningar.	Expensmedel.	Summa.
vid tillträdet	900: —	600: —	100: —	1,600: —
med ålderstillägg efter tio år	1,200: —	600: —	100: —	1,900: —

och f) för vaktmästare:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.
vid tillträdet	500: —	300: —	800: —
med ålderstillägg efter tio år	600: —	300: —	900: —

Angående erforderliga
anslags-
belopp.

3:o. Kongl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att för bestridande af omförmälda aflöningar öka det ordinarie anslaget till »landsstaterna i länen» med 986,268 kronor;

att,

att, för beredande af tillgångar till arfvode åt extra länsnotarier och öfriga extra biträden vid länsstyrelserna, samt till vikariatsersättning under semester för dertill berättigade tjenstemän, på ordinarie stat anvisa ett *reservationsanslag* till belopp af 95,000 kronor; samt

att, för beredande af tillgångar såväl till den ersättning, hvilken efter stadgade grunder med 489 kronor tillkomme en häradsskrifvare för boställe, hvars indragning i nåder beslutits, som ock till de ersättningar, hvilka blifvit med tillhopa 193 kronor tillerkända åtskillige länsmän för afkomst af exproprierad jord, höja sagda ordinarie anslag med dessa ersättningsars sammanräknade belopp, 682 kronor;

kommande, i händelse af bifall till dessa framställningar, ordinarie anslaget i penningar till landsstaterna i länen, hvilket för innevarande år utgör 1,122,436 kronor 15 öre, att för år 1879 höjas till 2,204,386 kronor 15 öre — deraf 95,000 kronor *reservationsanslag* — eller med 1,081,950 kronor.

Den i merberörda statsrådsprotokoll för den 4 sistlidne Januari (sid. 32—40) till stöd för nu ifrågavarande nådiga framställningar förbragta utredning har syns Utskottet fullt tillfredsställande, och har Utskottet förty dervid ej funnit anledning till annan erinran än att, i händelse Utskottets i näst föregående punkt gjorda förslag om minskning med 500 kronor såväl i tjenstgöringspenningarne för en hvar af de 24 landssekreterarne och 24 landskamrerarne, som i den fasta lönen för hvar och en af de 117 kronofogdarne, vinna Riksdagens godkännande, det för löneregleringens genomförande äskade anslaget 986,268 kronor bör nedsättas med ett belopp, motsvarande summan af omförmälda afdrag eller 82,500 kronor, och alltså utgöra 903,768 kronor; kommande i så fall anslaget i penningar till landsstaterna i länen att för år 1879 höjas till 2,121,886 kronor 15 öre.

Utskottet hemställer alltså:

- a) att Riksdagen, för bestridande af de i nästförestående punkt föreslagna aflöningar, må öka det ordinarie anslaget till »landsstaterna i länen» med 903,768 kronor;
- b) att Riksdagen, för beredande af tillgångar till arfvoden åt extra länsnotarier och öfriga extra biträden vid länsstyrelserna samt till vikariatsersättning under semester för dertill berättigade tjenstemän må på ordinarie stat anvisa ett *reservationsanslag* till belopp af 95,000 kronor; samt
- c) att, för beredande af tillgångar såväl till den ersättning, hvilken efter stadgade grunder med 489 kronor

tillkommer en häradsskrifvare för boställe, hvars indragning i nåder beslutits, som ock till de ersättningar, hvilka blifvit med tillhopa 193 kronor tillerkände åtskillige länsmän för afkomst af exproprierad jord, Riksdagen må höja sagda ordinarie anslag med dessa ersättningsanslag sammanräknade belopp 682 kronor;

kommande, i händelse af bifall till dessa framställningar, det ordinarie anslaget i penningar till landsstaterna i länen, hvilket för närvarande utgör 1,122,436 kronor 15 öre, att för år 1879 höjas till 2,121,886 kronor 15 öre — deraf 95,000 kronor reservationsanslag — eller med 999,450 kronor.

Angående
tillfällig löne-
förbättring
för landtränt-
mästare och
härads-
skrifvare.

4:o. Rörande löneförmånerna för de tjenstemän inom landsstaten — landträntmästarne och häradsskrifvarne — för hvilka i anseende till det ännu icke pröfvade förslaget om organisativ förändring af deras tjenstbefattningar, någon definitiv lönereglering icke kunnat för närvarande föreslås, har, enligt hvad af statsrådsprotokollet för den 4 sistlidne Januari (sid. 40 och 41) inhemtas, departementschefen anført, att, då en tillfällig löneförhöjning, i enlighet med de vid sistlidna års riksdag tillämpade grunder, syntes äfven för nästkommande år böra desse tjenstemän beredas, erfordrades för detta ändamål, hvad först anginge *landträntmästarne*, för samma år ett extra anslag af 10,200 kronor.

Beträffande derefter *häradsskrifvarne*, så beviljade nästlidna års Riksdag för tillfällig löneförbättring åt desse, till ett antal af 117 uppgående tjenstemän ett belopp af 34,329 kronor, motsvarande 20 procent å de till dem utgående löner och forsellönersättningar, tillsammans 171,648 kronor; men i följd deraf, att häradsskrifvarebostället Ökne N:o 1 i Vermlands län blifvit under år 1877 till statsverket indraget samt dess ränta och afkastning godtgjorts med 189 kronor, så att summan af kontanta löner och forsellönersättningar ökats till 171,837 kronor, erfordrades under nästkommande år för enahanda ändamål ett förhöjdt extra anslag af 34,367 kronor 40 öre.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt får Utskottet, i öfverensstämmelse med hvad Kongl. Maj:t föreslagit, hemställa,

- a) att, på det Kongl. Maj:t må kunna lämpligen förhöja lönerna för de svagast aflönade lanträntmästarne, Riksdagen må till Kongl. Maj:ts förfogande på extra stat för år 1879 anvisa 10,200 kronor; och
- b) att, för beredande af tillfällig löneförhöjning åt 117 häradsskrifvare under år 1879, må anvisas ett extra anslag för samma år af 34,367 kronor 40 öre.

*Angående
anslag till
landtpolis.*

5:o. Med bifall till Kongl. Maj:ts förslag i ämnet, beviljade nästlidna års Riksdag ett extra anslag för innevarande år till belopp af 40,000 kronor, att af Kongl. Maj:t användas dels till aflöning och underhåll af särskild polisstyrka å landet i de orter, der sådan kunde af förhållandena påkallas, och dels till belöningar för gröfre brotts upptäckande samt förbrytares efterspanande eller gripande. Enär någon förändring i de förhållanden, på grund af hvilka berörda anslag ansetts erforderligt, icke inträffat och då anslagets behöflighet ej heller vore af löneregleringen beroende, har Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att för ifrågavarande ändamål på extra stat för år 1879 anvisa enahanda belopp, 40,000 kronor.

På sätt af statsrådsprotokollet för den 4 sistlidne Januari (sid. 41) inhemtas, hade det för nästlidet år för nu ifrågavarande ändamål till enahanda belopp beviljade anslag till fullo tagits i anspråk och vore utaf anslaget för innevarande år intill nyssuämnda dag redan anvisade 12,175 kronor. Då alltså ifrågavarande anslagsbelopp synbarligen icke torde vara större än som af omständigheterna verkligen påkallas, lär nu förevarande nådiga framställning böra vinna Riksdagens bifall; hemställande alltså Utskottet,

att Riksdagen må till Kongl. Maj:ts förfogande för år 1879 ställa ett extra anslag af 40,000 kronor, att under samma år användas dels till aflöning och underhåll åt särskild polisstyrka på landet, der sådan kan af förhållandena påkallas, och dels till belöningar för gröfre brotts upptäckande samt förbrytares efterspanande eller gripande.

Stockholm den 12 April 1878.

På Stats-Utskottets vägnar:

CARL EKMAN.

Reservationer:

Vid 1:sta punkten (angående allmänna grunder för löneregleringen):
af Herrar *Liss Olof Larsson* och *Sven Nilsson*;
af Herr Grefve *Axel Mörner*, hvilken icke ville biträda Utskottets förslag derom, att landssekreterare och landskamrerare ej skulle få innehafva kommunal tjänst;

af Herrar *L. Nordenfelt*, Grefve *A. Mörner*, Grefve *S. Lagerberg* och Grefve *L. af Ugglas*, hvilka ville tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts nådiga framställning angående beredande af bostadslägenheter åt länsmän;
af Herr *Carl Ifvarsson*, hvilken yrkade, att uti momentet c) orden »eller genom statens försorg med andra bostadslägenheter försedde» måtte utgå.

Vid 2:dra punkten (angående landsstatens aflöningsförmåner):

af Herrar *Liss Olof Larsson* och *Sven Nilsson*;

af Herrar *C. Ekman*, Grefve *C. Beck-Friis*, *L. Nordenfelt*, *J. Widén*, Grefve *S. Lagerberg* och *F. von Strokirch*, hvilka ville tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts förslag om kronofogdarnes aflöning.

Vid 3:dje punkten (angående erforderliga anslagsbelopp):

af Herrar *C. Ekman*, Grefve *C. Beck-Friis*, *L. Nordenfelt*, *J. Widén*, Grefve *S. Lagerberg* och *F. von Strokirch*, hvilka, i öfverensstämmelse med sitt vid 2:dra punkten gjorda yrkande, ville, att momentet a) under förevarande punkt skulle lyda sålunda:

»att Riksdagen för bestridande af landsstatens aflöning må öka det ordinarie anslaget till »landsstaterna i länen» med 962,268 kronor»;

samt att anteckningen, efter momentet c) skulle erhålla följande lydelse: »kommande det ordinarie anslaget i penningar till landsstaterna i länen, hvilket för närvarande utgör 1,122,436 kronor 15 öre, att för år 1879 höjas till 2,180,386 kronor 15 öre — deraf 95,000 kronor reservationsanslag — eller med 1,057,950 kronor»

af Herrar *Liss Olof Larsson* och *Sven Nilsson*, hvilka hemställde, att de ändringar, som kunde komma att ega rum i afseende å 2:dra punkten af förevarande utlåtande, måtte vid tredje punkten varda iakttagna.

Herr *J. E. Johansson* har begärt få antecknad, att han hos Utskottet icke deltagit i behandlingen af förevarande utlåtande; hvarjemte Herr *R. Montgomery Cederhielm* gjort enahanda anmälan i afseende å 2:dra—5:te punkterna af samma utlåtande.